

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

(Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Національна асоціація страховиків України

Про імплементацію Загального
стандарту звітності CRS

Міністерство фінансів України розглянуло в межах компетенції лист Національної асоціації страховиків України від 14.02.2023 № 3-165 щодо імплементації міжнародного Стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки (далі – Загальний стандарт звітності CRS або Стандарт) та надає інформацію з порушених у листі питань.

1. Якщо фізична особа ідентифікована як така, що має більше, ніж одну юрисдикцію резидентства (наприклад, має паспорт громадянина іншої держави і посвідку на постійне проживання в Україні), чи потрібно звітувати про такого власника рахунку в рамках Загального стандарту звітності CRS?

Щодо поняття резидентства для цілей оподаткування (податкового резидентства)

Резидентство для податкових цілей не завжди залежить від громадянства та від наявності дозволів на тимчасове або постійне проживання, таких як посвідка на проживання. Іноземець (громадянин іншої держави), який постійно проживає в Україні може бути податковим резидентом лише України. І, навпаки, громадянин України може бути резидентом іншої юрисдикції або одночасно бути резидентом України та ще однієї або кількох юрисдикцій. Правила визначення податкового резидентства встановлюються законодавством кожної юрисдикції. У разі виникнення ситуації подвійного резидентства (або у разі наявності понад двох резидентств), особа може мати право на застосування міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування з метою визначення власного податкового статусу та уникнення подвійного оподаткування.

Визначення податкового резидентства особи для цілей застосування Загального стандарту звітності CRS є обов'язком Власника Рахунка¹. Підзвітна Фінансова Установа перевіряє документи, надані Власником Рахунка, з застосуванням стандартів належної обізнаності (див. відповідь на питання 2 далі).

Податкове резидентство, як правило, підтверджується індивідуальним податковим номером (tax identification number – TIN) або ІПН. Фізичні особи зазвичай є резидентами юрисдикцій, де вони постійно проживають. Як правило, організація вважається податковим резидентом у юрисдикції, якщо відповідно до законодавства цієї юрисдикції (включаючи податкові конвенції) організація сплачує або повинна сплачувати податок у цій юрисдикції за критерієм постійного місцезнаходження, місцем ефективного управління чи місцем реєстрації, або іншим подібним за природою критерієм, а не лише за критерієм отримання доходів з джерелом походження в цій юрисдикції.

Термін «ІПН» означає ідентифікаційний номер платника податків (або функціональний еквівалент за відсутності ідентифікаційного номера платника податків). ІПН є унікальною комбінацією букв та/або цифр, що присвоюється юрисдикцією фізичній особі або організації та використовується для їх ідентифікації для цілей оподаткування відповідно до податкового законодавства цієї юрисдикції. Детальну інформацію про допустимі ІПН можна знайти на [порталі автоматичного обміну інформацією Організації економічного співробітництва та розвитку \(далі – ОЕСР\)](#). Деякі юрисдикції не видають ІПН. Однак ці юрисдикції часто використовують інший номер з високим ступенем захисту з еквівалентним рівнем ідентифікації («функціональний еквівалент»). Прикладами такого типу номерів для фізичних осіб є номер соціального забезпечення / страхування, ідентифікаційний номер / код громадянина (особи) / службовий код (номер) та реєстраційний номер резидента.

Звертаємо увагу на те, що Загальний стандарт звітності CRS містить різні правила для встановлення приналежності особи до певної юрисдикції як податкового резидента для «Нових Рахунків» та для «Існуючих Рахунків»:

1) щодо Нових Рахунків, відкритих, починаючи з 01.07.2023 (якщо іншу дату не буде встановлено законом), застосовуються правила розділів IV та VI Стандарту (їм відповідають розділи VI та VIII проекту Порядку¹): потрібно отримати від власника рахунку документ самостійної оцінки, в якому буде визначено всі юрисдикції резидентства з відповідними ІПН. Зі зразками

¹ Терміни, що вживаються у цьому листі з великої літери, мають значення, надане їм у розділі II проекту Порядку застосування Загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки, розробленого відповідно до пункту 39³.1.4 статті 39³ Податкового кодексу України у редакції проекту Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки (реєстр. номер № 8131 від 17.10.2022) (далі – Законопроект № 8131). Проект Порядку, Загальний стандарт звітності CRS та Коментар до нього розміщено на вебсторінці Мінфіну: <https://mof.gov.ua/uk/crs-578>

документів самостійної оцінки можна ознайомитись за посиланням: https://mof.gov.ua/uk/sample_forms_of_self-certifications;

2) щодо Існуючих Рахунків, які є відкритими станом на 30.06.2023 (якщо іншу дату не буде встановлено законом), застосовуються правила розділів III та V Стандарту (їм відповідають розділи V та VII проекту Порядку). На відміну від Нових Рахунків для Існуючих Рахунків отримання документів самостійної оцінки не є обов'язковим. Детальніше про порядок застосування правил належної комплексної перевірки можна ознайомитись у матеріалах за посиланням:

https://mof.gov.ua/storage/files/EU4PFM_MinFin_інформаційний_бюлетень.pdf.

Щодо визначення рахунків, які потрібно включати до звіту про підзвітні рахунки

Під час імплементації Стандарту Україна застосовує «ширший підхід», який передбачає, що Підзвітні Фінансові Установи (далі – ПФУ) зобов'язані застосовувати заходи належної комплексної перевірки до всіх фінансових рахунків, навіть якщо вони належать особам, інформація про яких не буде включатися до звіту про підзвітні рахунки.

«Ширший підхід» реалізовано у статті 39³ Податкового кодексу України (у редакції Законопроекту № 8131) та у проекті Порядку, а саме у визначенні терміна «Підзвітна Юрисдикція»:

Термін «Підзвітна Юрисдикція» означає: 1) для цілей здійснення процедур належної комплексної перевірки фінансових рахунків – будь-яка юрисдикція, інша ніж Україна та Сполучені Штати Америки; 2) для цілей подання звіту про підзвітні рахунки за певний звітний період – будь-яка юрисдикція, яка була включена до переліку Підзвітних Юрисдикцій у будь-який час протягом такого звітного періоду, за який подається звіт про підзвітні рахунки. До переліку Підзвітних Юрисдикцій включаються Юрисдикції-Учасниці, яким Державна податкова служба України зобов'язана надавати інформацію, визначену у розділі II Багатосторонньої угоди компетентних органів про автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки. Перелік Підзвітних Юрисдикцій оприлюднюється на офіційному вебсайті (вебпорталі) Державної податкової служби України.

Термін «Юрисдикція-Учасниця» означає будь-яку юрисдикцію, яка: 1) є стороною Багатосторонньої угоди компетентних органів про автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки, відповідно до якої вона зобов'язана надавати Компетентному органу (ДПС) інформацію, визначену у розділі II вказаної угоди; та 2) яка включена до переліку Юрисдикцій-Учасниць. До переліку Юрисдикцій-Учасниць включаються юрисдикції, для яких Багатостороння угода компетентних органів про автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки вважається такою, що почала діяти стосовно України відповідно до пункту 1(h) розділу I вказаної угоди, протягом

звітнього періоду. Перелік Юрисдикцій-Учасниць оприлюднюється на офіційному вебсайті (вебпорталі) Компетентного Органу (ДПС).

Отже, під час здійснення належної комплексної перевірки (due diligence) потрібно буде визначати резидентство всіх клієнтів, незалежно від того, чи є вони резидентами країн, включених до переліку Підзвітних Юрисдикцій, чи ні.

До звіту про підзвітні рахунки включаються відомості лише про ті рахунки, які є підзвітними рахунками для резидентів юрисдикцій, які буде включено до переліку Підзвітних Юрисдикцій, опублікованому на вебпорталі ДПС.

Якщо Власником Рахунку є фізична особа – резидент України, ПФУ зобов'язана отримати від власника рахунку письмове підтвердження (у складі документації AML/КҮС або в окремому документі самостійної оцінки CRS) про те, що в особі немає статусу податкового резидента жодної іншої юрисдикції, крім України. Якщо власник рахунку є «американською особою» для цілей FATCA, може виникнути необхідність додатково отримати від такої особи документ самостійної оцінки для цілей FATCA.

2. Якщо у юридичної особи-резидента кінцеві бенефіціарні власники відсутні згідно з наданим схематичним зображенням структури власності та інформації з публічних (відкритих) джерел даних, водночас усі засновники мають рівні частки (менше 25%) і є нерезидентами юрисдикції країни-учасниці CRS. Чи потрібно у такому випадку звітувати про такого власника рахунку в рамках Загального стандарту звітності CRS?

Щодо необхідності перевірки податкового статусу організації як власника рахунку

Відповідно до пункту 1.5.1 розділу II проекту Порядку (розділ VIII Стандарту) термін «Власник Рахунку» означає особу, зазначену чи ідентифіковану як власник Фінансового Рахунку Фінансовою Установою, що веде такий рахунок. Особа (інша ніж Фінансова Установа), що володіє Фінансовим Рахунком в інтересах чи на користь іншої особи, діючи в якості агента, кастодіана, довіреної особи, особи з правом підпису, інвестиційного радника чи посередника, не вважається такою, що є власником рахунку для цілей цього Порядку, а відповідна інша особа вважається власником такого рахунку. У випадку Договору Страхування з Викупною Сумою або Договору Ануїтету, Власник Рахунку – це будь-яка особа, яка має право доступу до Викупної Суми чи право змінювати бенефіціара за договором. Якщо жодна особа не може мати право доступу до Викупної Суми чи право змінити бенефіціара, то Власником Рахунку є будь-яка особа, що названа власником у договорі, а також будь-яка особа з правом на отримання виплати згідно з умовами такого договору. Після закінчення терміну дії Договору Страхування з Викупною Сумою або Договору Ануїтету кожна особа, яка має право отримувати виплату за таким договором, вважається Власником Рахунку.

Організація (наприклад, страхувальник за договором страхування) може вважатись Власником Рахунку, якщо вона має право доступу до (право вимоги

щодо) Викупної Суми чи право змінювати вигодонабувача (бенефіціара) за договором. Якщо жодна особа не може мати право доступу до Викупної Суми чи право змінити бенефіціара, то Власником Рахунку є будь-яка особа, що названа власником у договорі, а також будь-яка особа з правом на отримання виплати згідно з умовами такого договору. Отже, організація, яка є страхувальником, може бути визначена як Власник Рахунку для цілей Стандарту, якщо така Організація має набір прав за договором, які визначені вище.

Якщо організація не відповідає визначенню «Власника Рахунку» (не має відповідного набору прав за договором страхування), вона (організація) не вважається Власником Рахунку та не підлягає належній комплексній перевірці за правилами Стандарту.

Щодо підзвітності рахунку, власником якого є організація

Якщо Власником Рахунку є Організація, такий фінансовий рахунок може бути підзвітним як для Організації (якщо Організація є резидентом іншої юрисдикції, ніж Україна), так і для Контролюючих Осіб такої Організації.

Якщо Власником Рахунку є Організація (зокрема, якщо Організація є резидентом України), яка є Пасивною Нефінансовою Організацією (далі – НФО), ПФУ потрібно визначити статус податкового резидентства всіх Контролюючих Осіб (КБВ) організації. Для цього у випадках, визначених проектом Порядку, ПФУ зобов'язана забезпечити отримання документів самостійної оцінки CRS від або щодо контролюючих осіб усіх власників рахунків – Пасивних НФО.

Якщо серед КБВ Пасивної НФО є резиденти інших юрисдикцій, рахунок Організації може бути підзвітним також і для юрисдикції резидентства КБВ.

Щодо визначення рахунків, які підлягають включенню до звіту про підзвітні рахунки, див. коментарі до питання 1 вище. До звіту про підзвітні рахунки включаються лише ті рахунки, які є підзвітними для резидентів юрисдикцій (власників рахунків та/або КБВ організацій власників рахунків), що включені до переліку Підзвітних Юрисдикцій.

Які документи визначають КБВ організації для цілей Стандарту?

Стандарт не регулює порядок визначення КБВ організацій та дозволяє покладатись у цьому питанні на інформацію, отриману ПФУ для виконання обов'язків, передбачених законодавством про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (пункт 39³.2 статті 39³ Податкового кодексу України у редакції законопроекту № 8131).

За загальним правилом ПФУ має право покладатись на документи самостійної оцінки або документальні докази, надані власником рахунку (або його контролюючою особою). Під час перевірки документів самостійної оцінки клієнта підзвітна фінансова установа повинна керуватись принципами належної обізнаності, викладеними у пункті А Розділу VII Стандарту (пункт 1 розділу IX

проекту Порядку): ПФУ не може покладатися на документ самостійної оцінки або документальний доказ, якщо ПФУ знає або є всі підстави вважати, що документ самостійної оцінки чи документальний доказ є неточним або недостовірним. Ці вимоги застосовуються також до інших документів (документації), які використовуються ПФУ для перевірки фінансових рахунків організацій (зокрема документи AML/КУС, на які ПФУ покладається для визначення КБВ організації).

Підзвітна фінансова установа має підстави вважати, що документ самостійної оцінки чи документальний доказ є неточним або недостовірним, якщо їй відомі відповідні факти або твердження, що містяться у документі самостійної оцінки або іншій документації, включаючи професійне судження відповідних менеджерів по роботі з клієнтами (за наявності таких) (див. пункти 38–42 та 50 коментаря до Розділу III Стандарту), і ці відомості є такими, що розсудлива особа, яка перебуває на відповідній посаді підзвітної фінансової установи може поставити під сумнів заявлене твердження. Також підзвітна фінансова установа має підстави вважати, що документ самостійної оцінки чи документальний доказ є неточним або недостовірним, якщо в документації або у файлах рахунків підзвітної установи є інформація, яка суперечить твердженню особи щодо її статусу.

У підпункті 39³.2 статті 39³ Податкового кодексу України у редакції законопроекту № 8131 передбачено, які дії повинна вчинити підзвітна фінансова установа у разі виявлення неточності або недостовірності даних у поданому клієнтом документі самостійної оцінки. Підзвітна фінансова установа зобов'язана отримати дійсний документ самостійної оцінки, або документи, що підтверджують відомості у раніше поданому документі самостійної оцінки. Якщо клієнт не усуває сумніви підзвітної фінансової установи щодо точності або достовірності раніше наданого документа самостійної оцінки, підзвітна фінансова установа має право припинити договірні відносини з клієнтом в односторонньому порядку.

Підзвітна фінансова установа також може попередити клієнта про відповідальність за подання недостовірних відомостей щодо податкового статусу для встановлення підзвітності рахунка (див. статтю 118¹ Податкового кодексу України у редакції законопроекту № 8131).

Отже, ПФУ може покладатись на інформацію щодо КБВ Власника Рахунку – Пасивної НФО, надану таким Власником Рахунку, якщо у ПФУ немає підстав вважати, що надані відомості неточні або недостовірні.

3. Чи потрібно звітувати про осіб, з якими були встановлені ділові відносини протягом звітного періоду, але станом на дату подання звіту у них завершився термін дії договору?

Звітним періодом для цілей застосування Стандарту є календарний рік. Якщо фінансовий рахунок був відкритий і припинений (закритий) протягом одного календарного року та цей рахунок є підзвітним рахунком, інформація про

рахунок включається до звіту про підзвітні рахунки за цей рік, але рахунок позначається у звіті як «закритий рахунок». Звіт про підзвітні рахунки за звітний календарний рік X подається до 1 липня наступного календарного року (тобто до 01 липня року X+1).

Якщо рахунок, який є підзвітним рахунком, було відкрито протягом календарного року X, а закрито у наступному календарному році (X+1), такий рахунок повинен бути відображений у звітах про підзвітні рахунки за обидва звітні роки (за рік X та за рік X+1). У першому звіті вартість рахунка та інші дані щодо рахунку вказуються на 31 грудня звітного року, а в другому звіті – на дату закриття рахунка (див. розділ III проекту Порядку).

4. Щодо терміна «Визначена страхова компанія» просимо уточнити, чи такими є лише страховики, що здійснюють страхування життя (тобто страховики, які згідно з новою редакцією Закону України «Про страхування» отримали ліцензію на класи страхування життя)?

Згідно з підпунктом А(8) Розділу VIII Стандарту (див. також п. 1.1.8 розділу II проекту Порядку) термін «Визначена Страхова Компанія» означає будь-яку Організацію, яка є страховою компанією (або холдинговою компанією страхової компанії), яка укладає або зобов'язана здійснювати платежі відповідно до Договору Страхування з Викупною Сумою або Договору Ануїтету.

Відповідно до пункту 2 розділу I проекту Порядку норми цього Порядку застосовуються та тлумачаться відповідно до Загального стандарту звітності CRS, що включає коментар до нього (зі змінами та доповненнями), який підлягає оприлюдненню на офіційному вебпорталі Державної податкової служби України (далі – ДПС) англійською мовою з його перекладом державною мовою. У разі невідповідності тексту перекладу тексту коментаря до Загального стандарту звітності CRS для врегулювання розбіжностей застосовується текст коментаря англійською мовою.

Отже, для тлумачення термінів, визначених Стандартом, може застосовуватись коментар до нього. Текст коментаря розміщено за посиланням: <https://mof.gov.ua/uk/crs-578>.

Згідно з пунктом 23 коментаря до розділу VIII Стандарту «страхова компанія» є Організацією (i), яка регулюється як страховий бізнес відповідно до законів, нормативно-правових актів або практики будь-якої юрисдикції, в якій ця Організація здійснює свою комерційну діяльність; (ii) валовий дохід якої (наприклад, валова сума страхових премій і валовий дохід від інвестицій), одержаний від страхування, перестрахування та Договорів Ануїтету за попередній календарний рік перевищує 50% від загального валового доходу за такий рік; або (iii) сукупна вартість активів якої, пов'язаних зі страхуванням, перестрахуванням та Договорами Ануїтету, на будь-який момент попереднього календарного року перевищує 50% від загальної суми активів на будь-який момент упродовж такого року.

З огляду на зазначене, для цілей Стандарту страховою компанією є страховики, які здійснюють страхову діяльність на території України згідно із Законом України від 07.03.1996 № 85/96-ВР «Про страхування» (далі – Закон про страхування).

Для того, щоб класифікувати страхову компанію (страховика) як «Визначену Страхову Компанію» для цілей Стандарту (Підзвітною Фінансовою Установою є не будь-яка страхова компанія, а лише Визначена Страхова Компанія), необхідно виконання однієї з таких умов:

1) Страховик сам укладає Договори Страхування з Викупною Сумою або Договори Ануїтету, або

2) Страховик (або його холдингова компанія) зобов'язаний здійснювати платежі відповідно до Договору Страхування з Викупною Сумою або Договору Ануїтету.

Відтак, визначення страховика як Фінансової Установи (Визначеної Страхової Компанії) для цілей Стандарту прямо впливає з виду страхових послуг (продуктів), які він надає, або з наявності зобов'язання здійснювати виплати за такими продуктами. Визначеною Страховою Компанією є лише той страховик (або інша Організація), який веде «Фінансові Рахунки» у значення Стандарту. Фінансовими Рахунками є «Договір Страхування з Викупною Сумою» або «Договір Ануїтету».

Відповідно до Стандарту термін «Договір Ануїтету» означає договір, згідно з умовами якого емітент зобов'язується здійснювати виплати протягом періоду часу, визначеного частково або в цілому, з урахуванням очікуваної тривалості життя однієї або декількох фізичних осіб. Термін також включає договір, який вважається Договором Ануїтету згідно із законодавством, нормативною базою або практикою юрисдикції, у якій його було укладено, та згідно з яким емітент зобов'язується здійснювати виплати протягом визначеної кількості років.

Термін «Договір Страхування з Викупною Сумою» означає договір страхування (відмінний від договору перестраховування збитків між двома страховими компаніями), що має Викупну Суму. Термін «Викупна Сума» означає більше з наступного: (1) суму, яку власник полісу має право отримати у разі відмови або розірвання договору (визначену до вирахування штрафу за дострокове припинення договору страхування або заборгованості за кредитом), та (2) суму, у межах якої власник полісу може отримати кредит від страховика відповідно до або на підставі договору.

Відповідно до пунктів 23–24 коментаря до розділу VIII Стандарту більшість компаній зі страхування життя зазвичай вважатимуться Визначеними Страховими Компаніями. Організації, які не укладають Договори Страхування з Викупною Сумою або Договори Ануїтету, і не зобов'язані здійснювати платежі відповідно до умов таких договорів, так само як і більшість компаній, що не займаються страхуванням життя, більшість холдингових компаній страхових компаній, і страхові брокери не будуть Визначеними Страховими Компаніями.

Отже, страховики, які здійснюють страхування життя, можуть вважатись Визначеними Страховими Компаніями виключно, якщо вони або самі укладають Договори Страхування з Викупною Сумою або Договори Ануїтету, або якщо вони зобов'язані здійснювати за ними виплати.

5. У терміні «фінансовий актив» є поняття, що це, зокрема, «будь-яка частка у Договорі Страхування або Договорі ануїтету». Просимо надати роз'яснення, що саме мається на увазі під «будь-якою часткою у Договорі страхування або Договорі ануїтету», адже відповідно до Закону України «Про страхування» є частина страхової суми, викупної суми, частина страхової виплати тощо.

Термін «фінансовий актив» використовується у визначенні термінів «Кастодіальна Установа, «Інвестиційна Компанія», «Кастодіальний Рахунок» та «Виключений Рахунок». Хоча цей термін не стосується усіх типів активів, але охоплює будь-які активи, які можуть зберігатися на рахунку, який ведеться Фінансовою Установою, за винятком неборгової прямої частки у нерухомому майні.

Часткою (участю) у договорі страхування (будь-якого виду, а не лише договору страхування життя) або договорі ануїтету є майнове право вимоги, яке виникає у страхувальника, застрахованої особи або іншої особи до страховика за відповідним договором страхування або договором ануїтету.

Частка у Договорі Страхування або Договорі Ануїтету не є окремим видом фінансового рахунка для Визначеної Страхової Компанії. Така частка, як і сам договір страхування, може бути фінансовим активом, який зберігається на Кастодіальному Рахунку, що веде інша Фінансова Установа (Кастодіальна Установа) для страховика, застрахованої особи або вигодонабувача за договором (залежно від обставин) та за яким ця інша Фінансова Установа повинна звітувати за правилами Стандарту.

6. Чи включає в себе термін «Договір Ануїтету» будь-який договір страхування життя з накопичувальною складовою, що передбачає часткові ануїтетні виплати: на строк або пожиттєві, з гарантованим періодом виплат чи без?

Термін «Договір Ануїтету» означає договір, згідно з умовами якого емітент зобов'язується здійснювати виплати протягом періоду часу, визначеного частково або в цілому, з урахуванням очікуваної тривалості життя однієї або декількох фізичних осіб. Термін також включає договір, який вважається Договором Ануїтету згідно із законодавством, нормативною базою або практикою юрисдикції, у якій його було укладено, та згідно з яким емітент зобов'язується здійснювати виплати протягом визначеної кількості років.

Договір страхування (у тому числі договір пенсійного страхування), який відповідає зазначеному визначенню, вважається «Договором Ануїтету».

7. Чи включає в себе термін «Договір Страхування з Викупною Сумою» виключно договори страхування життя з накопичувальною складовою?

Стандарт не обмежує визначення термінів «Договір Страхування з Викупною Сумою» та «Викупна Сума» виключно договорами страхування життя з накопичувальною складовою. Натомість у визначенні «Викупної Суми» надається перелік видів виплат (платежів), які не включаються до Викупної Суми.

Термін «Викупна Сума» не включає суму, що підлягає сплаті за Договором Страхування:

1) виключно у разі смерті особи, застрахованої за договором страхування життя;

2) як відшкодування у разі тілесних ушкоджень або хвороби або інше відшкодування, що забезпечує компенсацію економічної шкоди, понесеної внаслідок настання страхової події;

3) як відшкодування раніше сплаченої премії (за вирахуванням вартості страхових витрат, незалежно від того, чи їх фактично призначено, чи ні) за Договором Страхування (іншого, ніж інвестиційного страхування життя, або договору ануїтету) через анулювання або розірвання договору, зменшення суми зобов'язань протягом строку дії договору або у зв'язку з перерахунком суми премії у зв'язку з технічними помилками тощо;

4) як дивіденди власнику полісу (крім дивідендів у разі припинення) за умови, що такі дивіденди відносяться до Договору Страхування, згідно з яким здійснюються виключно виплати, описані в абзаці другому; або

5) як повернення авансової премії або депозиту премій за Договором Страхування, за яким премія сплачується щонайменше щороку, якщо сума авансової премії або депозиту премій не перевищує розмір наступної річної премії, яка повинна бути сплачена за договором.

З огляду на зазначене, якщо Викупна Сума за договором страхування повністю складається з видів виплат, перелічених в абзацах першому – п'ятому вище, для цілей Стандарту Викупна Сума дорівнюватиме 0, а отже, відповідний Договір Страхування не матиме Викупної Суми, а тому не буде фінансовим рахунком для цілей Стандарту. Договір страхування, який не є договором ануїтету та який не має Викупної Суми (або Викупна Сума якого дорівнює нулю), не підлягає належній комплексній перевірці за правилами Стандарту.

Якщо договір страхування життя має накопичувальну складову, такий договір буде мати Викупну Суму та відповідно вважатиметься «Договором Страхування з Викупною Сумою».

8. Просимо надати визначення/уточнення, що малось на увазі під словами «дивіденди власнику полісу» та «договір на вартість». Під час надання таких визначень/уточнень просимо взяти до уваги Закон України «Про страхування».

Термін «Викупна Сума», зокрема, не включає суму, що підлягає сплаті за Договором Страхування як:

відшкодування у разі тілесних ушкоджень або хвороби або інше відшкодування, що забезпечує компенсацію економічної шкоди, понесеної внаслідок настання страхової події, а також

як дивіденди власнику полісу (крім дивідендів у разі припинення) за умови, що такі дивіденди відносяться до Договору Страхування, згідно з яким здійснюються виключно виплати, описані у попередньому абзаці.

Закон України «Про страхування» не містить посилання на термін «дивіденди власнику полісу» та не визначає його, а отже, для тлумачення поняття «дивіденди власнику полісу» може застосовуватись коментар до Стандарту.

Відповідно до пункту 52 коментаря до розділу VIII Стандарту дивіденди власнику полісу, які відповідають усім вимогам, описаним у підпункті C(8)(d) (пункт 1.3.8.4 розділу II проекту Порядку), виключаються зі значення терміна «Викупна Сума». Дивідендами власника полісу є будь-які дивіденди або подібна виплата власникам полісів як таких, зокрема:

сума, виплачена або зарахована (у тому числі збільшення суми виплати), якщо сума не зафіксована в договорі, а залежить від досвіду страхової компанії або визначається на розсуд керівництва;

сума зменшення страхової премії, яка, якби не було зменшення, підлягала б сплаті; а також

повернення, здійснене на основі досвіду страхової компанії, або кредит, який видається виключно ґрунтуючись на практиці виплати страхових компенсацій щодо відповідного договору або групи договорів.

Сума дивідендів власника полісу не може перевищувати суму премій, сплачених раніше за договором, за вирахуванням суми витрат страховика (незалежно від того, чи були вони нараховані чи ні) упродовж терміну дії договору, і сукупну суму будь-яких дивідендів, виплачених раніше або зарахованих за договором. Дивіденди власника полісу не включають будь-яку суму, що прирівнюється до відсотків, виплачуваних або зарахованих власнику договору за умови, що така сума перевищує мінімальний розмір відсоткової ставки, що підлягає застосуванню для нарахування інвестиційного доходу за договором відповідно до національного законодавства.

Умовою для виключення суми дивідендів власника полісу з Викупної Суми є нарахування (або сплата) таких дивідендів за Договором Страхування, за яким здійснюються виключно відшкодування майнової шкоди, понесеної внаслідок настання визначених страхових випадків (тілесні ушкодження, або хвороба).

Поняття «договірна вартість» використовується у визначенні терміна «Виключений Рахунок» (пункт 1.3.17.3 розділу II проекту Порядку). Відповідно до підпункту 1.3.1 розділу II проекту Порядку термін «Фінансовий Рахунок» означає рахунок, який веде Фінансова Установа, і включає Депозитний Рахунок, Кастодіальний Рахунок та <...> будь-який Договір Страхування з Викупною Сумою та будь-який Договір Ануїтету, що укладений або ведеться Фінансовою

Установою, інший ніж договір страхування, що не пов'язаний з результатами інвестиційної діяльності, договір негайного довічного ануїтету, що не може бути переданий іншій особі, який укладено з фізичною особою та за яким здійснюються пенсійні виплати або виплати з непрацездатності/інвалідності за рахунком, який вважається Виключеним Рахунком. Термін «Фінансовий Рахунок» не включає жодного рахунку, який є Виключеним Рахунком.

Ураховуючи, що у пункті 1.3.17.3 розділу II проекту Порядку описано умови для визнання «Включеним Рахунком» договору страхування життя «договірна вартість» – це майнове право страхувальника за договором страхування, тобто викупна сума.

9. Стосовно застосування «Рахунків з низькою вартістю», «Рахунків з високою вартістю»:

9.1. Просимо надати роз'яснення, що вважати сукупним залишком або вартістю рахунку стосовно Договору страхування життя (страхова сума за основним страхуванням, викупна сума, страхова виплата по дожиттю або виплата у вигляді ануїтету) відповідно до статусу такого договору (в періоді накопичення, після закінчення дії договору, у періоді виплати ануїтетів)?

Для цілей Стандарту залишок чи вартість Фінансового Рахунку – це залишок або вартість, розрахована Фінансовою Установою для цілей звітування перед Власником Рахунку. У випадку Договору Страхування з Викупною Сумою або Договору Ануїтету вартістю рахунку є Викупна Сума або вартість, що підлягає відшкодуванню (виплаті) власнику рахунку у випадку дострокового припинення договору та розраховується на звітну дату (Розділ III проекту Порядку, який відповідає розділу I Стандарту).

Звітною датою є 31 грудня кожного календарного року чи останній день іншого звітного періоду або, якщо рахунок був закритий протягом такого року чи періоду – на дату закриття рахунку. Якщо страховик відповідно до чинного законодавства не зобов'язаний, а тому не може визначати вартість Договору Страхування з Викупною Сумою або Договору Ануїтету на кінець календарного року, він має право визначати вартість рахунку на іншу звітну дату (на дату річниці договору страхування).

9.2. Чи застосовуються терміни «Рахунок з низькою вартістю» та «Рахунок з високою вартістю» також до Рахунків організацій?

Ні, не застосовуються.

10. Чи включає в себе термін «Виключений рахунок» будь-який Договір Страхування життя з одноразовою сплатою страхової премії?

Відповідно до підпункту 1.3.1 розділу II проекту Порядку термін «Фінансовий Рахунок» означає рахунок, який веде Фінансова Установа, і включає Депозитний Рахунок, Кастодіальний Рахунок та <...> будь-який Договір Страхування з Викупною Сумою та будь-який Договір Ануїтету, що укладений або ведеться Фінансовою Установою, інший ніж договір страхування, що не пов'язаний з результатами інвестиційної діяльності, договір негайного

довічного ануїтету, що не може бути переданий іншій особі, який укладено з фізичною особою та за яким здійснюються пенсійні виплати або виплати з непрацездатності/інвалідності за рахунком, який вважається Виключеним Рахунком. Термін «Фінансовий Рахунок» не включає жодного рахунку, який є Виключеним Рахунком.

Як було зазначено, фінансовим рахунком для Визначеної Страхової Компанії є Договір Страхування з Викупною Сумою або Договір Ануїтету.

Якщо договір страхування підпадає під визначення «Договору Страхування з Викупною Сумою» або «Договору Ануїтету», такий договір може не підлягати належній комплексній перевірці за правилами Стандарту (не бути «фінансовим рахунком»), якщо цей договір відповідає ознакам відповідного виду «виключеного рахунку».

Якщо договір страхування не підпадає під визначення «Договору Страхування з Викупною Сумою» або «Договору Ануїтету», цей договір не є фінансовим рахунком та перевіряти його на відповідність ознакам «виключеного рахунку» не потрібно.

Для надання відповіді на Ваше запитання необхідно проаналізувати:

1) Чи відповідає договір, про який йдеться, критеріям «Договору Страхування з Викупною Сумою» або «Договору Ануїтету». Якщо ні, такий договір не підлягає перевірці та звітуванню, аналіз за кроком 2 проводити не потрібно.

2) Якщо так, перевірити, чи відповідає цей договір усім умовам для його визнання «виключеним рахунком».

11. Також звертаємось з проханням привести у підзаконних нормативно-правових актах, які будуть прийняті на виконання законопроекту № 8131 термінологію щодо страхування у відповідність до Закону України «Про страхування» (замінити Страховий договір на Договір страхування тощо).

Міністерство фінансів України розгляне Ваші пропозиції.

12. Також законопроектом № 8131 вносяться зміни до статті 11 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», а саме: суб'єкти первинного фінансового моніторингу, які є фінансовими агентами, в разі отримання повідомлення від центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, відповідно до статті 39³ Податкового кодексу України зобов'язані провести перевірку даних та інформації про клієнта та/або кінцевого бенефіціарного власника клієнта.

Просимо надати роз'яснення, про отримання якого саме повідомлення йдеться, зміст такого повідомлення та форму його надання?

Зміни до статті 11 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» запроваджуються

для надання ПФУ права звернутись до клієнта (власника рахунку) для здійснення його повторної ідентифікації та верифікації у разі отримання ПФУ відповідного запиту від ДПС на підставах, визначених у пункті 39³.7 статті 39³ Податкового кодексу України (у редакції законопроекту № 8131).

У разі отримання ДПС повідомлення від іноземного компетентного органу про можливе порушення ПФУ вимог належної комплексної перевірки відповідно до Стандарту (наприклад, неправильне визначення кінцевого бенефіціарного власника організації) ДПС має право зробити запит до ПФУ з вимогою надати пояснення щодо наданої у звіті інформації або здійснити повторну перевірку власника рахунку. Запит буде надсилатись на підставі підпункту 39³.7 статті 39³ та відповідно до статті 73 Податкового кодексу України.

Залежно від змісту запиту у ПФУ може виникнути необхідність звернутись до власника рахунку з метою підтвердження раніше наданих ним даних (наприклад, отримати новий документ самостійної оцінки).

12.2. Просимо надати роз'яснення, що мається на увазі під перевіркою даних та інформації клієнта?

Йдеться про уточнення даних, наданих ПФУ у звіті про підзвітні рахунки щодо певного фінансового рахунку або його власника (наприклад, уточнення ПІН власника рахунку або КБВ організації – власника рахунку).

Які саме дані та інформацію потрібно перевірити?

У запиті може йтися про перевірку даних, які ПФУ зобов'язана перевіряти відповідно до вимог Стандарту (див. розділ III проекту Порядку).

Як саме потрібно провести перевірку, за допомогою яких документів, ресурсів, джерел?

ПФУ зобов'язана використовувати документи та джерела, визначені правилами належної комплексної перевірки, див. розділи V–XI проекту Порядку (документи самостійної оцінки, документальні докази, інформація, отримана відповідно до Процедур AML/KYC).

Як задокументувати проведену перевірку?

Залежно від змісту запиту ДПС перевірка може підтверджуватись копіями запитів до власника рахунку, його відповіддю. Якщо для уточнення даних ПФУ не потрібно звертатись до клієнта, у своїй відповіді ПФУ може посилатись на документи, які були раніше надані клієнтом (документи самостійної оцінки, документальні докази, дані електронної пошукової бази даних, тощо). Порядок документування заходів належної комплексної перевірки залежить від того, якого рахунку стосується запит (нового чи існуючого рахунку) а також від внутрішніх політик комплаєнсу ПФУ. Див. Розділи IX та XI проекту Порядку.

13. Також просимо надати роз'яснення стосовно того, який порядок розрахунку ліміту для звітування; встановлений ліміт – це розрахунок сформованого резерву за договором (ризиком дожиття) чи сформована викупна сума на звітну дату?

Стандарт не передбачає застосування жодних порогових значень (лімітів) для звітування. Порогові значення встановлюються виключно для строків завершення належної комплексної перевірки Існуючих Рахунків. Див. відповідь на питання 9 вище.

14. Просимо роз'яснити, чи беруться під час розрахунку ліміту для звітування до уваги резерви/виплати за ризиковими програмами, які є частиною договору страхування життя, за яким формується викупна сума?

Перелік виплат, які не включаються до розрахунку Викупної Суми, визначається у відповіді на 7.

Заступник Міністра

Роман ЄРМОЛИЧЕВ